

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф., м. Суми, 6–8 травня 2014 р. : у 2-х т. / За заг. ред. : О. В. Прокопенко, О. В. Люльова. – Суми : СумДУ, 2014. – Т. 1. – С. 275–277. 11. Карцева В. В. Фінансовий контролінг в системі фінансового менеджменту [Електронний ресурс] / В. В. Карцева. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_5/195.pdf.

Bibliography (transliterated): 1. Stefanenko M. M., Nabijeva L. Ju. Vykorystannja kontrolyngu v systemi upravlinnja pidpryjemstvom Ekonomika ta derzhava. (Serija: Ekonomichna nauka). – 2007. – No 2. – P. 24–26. 2. Balabanova L. V. Marketyngovyj kontrolyng: teorija ta metodologija : monografija o. – Donetsk : DonDUET, 2006. – 212 p. 3. Davydovych I. Je. Kontrolyng : navchal'nyj posibnyk. – Kyiv. Centr uchbovoi literatury, 2008. – 552 p. 4. Kylymnjuk V. Evoljucij akontrolyngu. Jogomiscetarov ekonomici pidpryjemstva Ekonomist. – 2013. – No 1. – P. 47 – 49. 5. Gizatullina O. M. Rol finansovogo kontrolyngu v systemi upravlinnja pidpryjemstvom [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.nbu.gov.ua/Portal/soc_gum/ekfor/2012_2/54.pdf. 6. E. A. Anan'kina, Kontrolyng kak ynsstrument upravlenija predpryjatyem: monografija [Anan'kina E. A., S. V. Danylochkin, N. G. Danylochkina y dr.]; pod red. N. G. Danylochkinoy. – Moscow. JuNYTY-DANA, 2003. – 279 p. 7. Grygoriv O. O. Teoretychni zasady zaprovadzhennja kontrolyngu [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2009_5_2/33.pdf. 8. Lautaju. S. The creation of a controlling system in an industrial plant; podnauch. red. d-ra ekon. nauk, prof. B. Y. Gerasymova. Tambov : Yzd-voTamb. gos. tehn. un-ta, 2005. 96 p. 9. Basancov I. V. Problemni pytannja rozvytku ta perspektyvy formuvannja novoi modeli systemy derzhavnogo finansovogo kontrolju v Ukraini Zbirnyk naukovykh prac. – Kam'janec'-Podil's'kyj, 2007. – No 15. – P. 432–437. 10. Rjabenkov, O. V. Systema finansovogo kontrolyngu na pidpryjemstvi [Tekst] –/ Ekonomichni problemy stalo gorozvytku : materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferencii, prysvjachenoj pam'jati prof. Balac'kogo O. F., m. Sumy, 6-8 travnja 2014 r. : u 2-h t. / [Zzag. red. : O. V. Prokopenko, O. V. Ljul'ova]. – Sumy : SumDU, 2014. – Vol. 1. – P. 275–277. 11. Karceva V. V. Finansovyj kontrolyng v systemi finansovogo menedzhmentu [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_5/195.pdf.

Надійшла (received) 21.05.2015

УДК 631.143:339

І. Ю. САЛЬКОВА, канд. екон. наук, доц., Вінницький національний аграрний університет

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ

В наведеній статті розглянуто інноваційні напрямки на підприємствах олійно-жирової галузі. Проаналізовано проблеми розвитку олійно-жирової галузі в умовах ринкової системи господарювання в умовах глобалізації та економічної інтеграції. На основі аналізу інноваційної складової діяльності підприємств запропоновано комплекс інноваційних напрямків, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності підприємств олійно-жирової галузі.

Ключові слова: інноваційні діяльність, інноваційні напрямки, конкурентоспроможність, підприємство, олійно-жирова галузь.

Вступ. Особливістю функціонування в сучасних ринкових умовах підприємств олійно-жирової галузі є забезпечення їх конкурентних позицій на міжнародному та внутрішньому ринках. Одним із таких визначальних напрямів є кардинальне відновлення виробництва продукції на основі використання інноваційних технологій і реалізації наявних наукових розробок.

Виходячи з цього, питання активізації інноваційної діяльності олійно-жирових підприємств набувають особливої актуальності.

Аналіз основних досягнень і літератури. Питанням дослідження розвитку інноваційної діяльності підприємств, у тому числі щодо олійно-жирової галузі, присвячено значну кількість наукових праць зарубіжних і вітчизняних науковців, серед яких: Бойко О. С. [1], Драган І. В. [2], Ілляшенко Н. С. [3], Кузьмінська Н. Л. [4], Саблук П. Т. [5], Таршин С. І. [6], Фаїзов А. В. [7] та інші.

Однак, не зважаючи на широкі дослідження проблеми інноваційної діяльності підприємств різних галузей промисловості, щодо підприємств олійно-жирової галузі питання розвитку інноваційної діяльності потребують подальшого дослідження.

Мета дослідження. Метою даної статті є підвищення конкурентоспроможності підприємств олійно-жирової галузі на основі активізації інноваційної діяльності.

Результати досліджень. Сучасний стан та динаміка розвитку олійно-жирової галузі України залежить від світових тенденцій.

При цьому Україна посіла в 2011/12 маркетинговому році (МР) перше місце у світовому рейтингу виробників соняшнику. Питома вага України у світовому виробництві соняшнику та олії, виробленої з нього, складає близько 26%. Протягом 2011/2012 маркетингового року зібрано соняшнику 6,2 млн. тон проти 4,2 млн. тон у 2007/2008 МР. Динаміка виробництва соняшнику в Україні по роках наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Динаміка виробництва соняшнику в Україні за роками [8]

Показник	Маркетинговий рік				
	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Валовий збір у вазі після доробки, тис. тон	4174	6526,2	6821,4	7621,3	8212,6
Урожайність, ц/га	12,2	15,3	15,2	16,3	17,4
Рівень рентабельності виробництва, %	75,9	20,3	41,4	57,8	64,7

В Україні ринок рослинної олії є одним із найконкурентніших. За підсумками 2012 року виробнича потужність олійно-жирових підприємств дозволила переробити 8820,019 тис. тон олійного насіння, при цьому обсяг виробленої олії складає 3629,106 тис. тон. Найбільшу частку на ринку рослинної олії складають наступні вітчизняні підприємства, що представлено на рис. 1.

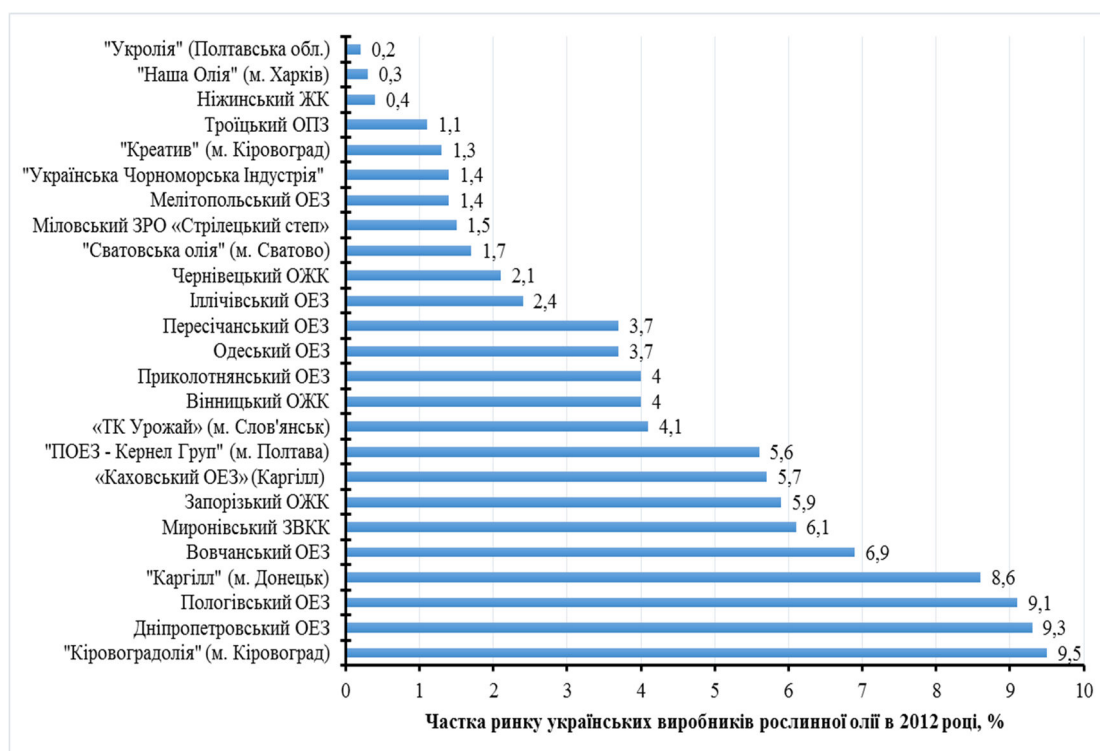

Рис. 1 – Частка ринку українських виробників рослинної олії в 2012 році
Джерело: розроблено згідно даних [1]

Однак, не дивлячись на широке коло перспектив підприємств олійно-жирової галузі України, для збереження конкурентних переваг продукції, необхідною умовою є розробка та впровадження інноваційних напрямків, які підвищують конкурентоспроможність даної галузі, виведуть її на більш високий рівень.

Рис. 2 – Напрями підвищення ефективності олійного виробництва

Дослідження стану інноваційної діяльності підприємств олійно-жирової галузі показало, що підвищення ефективності інноваційної діяльності можна досягти в результаті реалізації заходів як за напрямками інтенсивного, так і за напрямками екстенсивного розвитку (рис. 2).

Запропоновані напрями є пріоритетними у забезпеченні конкурентних переваг ефективності переробки соняшнику, що є наслідком зменшення втрат сировини, розширення асортименту продукції, підвищення якості кінцевої продукції.

Разом з тим, для забезпечення конкурентоспроможності підприємств олійно-жирової галузі необхідно спрямовувати інноваційні проекти, перш за все, на створення маловідходних технологій переробки олійної сировини, що дасть змогу підвищити економічну ефективність виробництва та збільшити випуск олійно-жирових продуктів. Важливим інноваційним напрямком наукових досліджень у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств олійно-жировій промисловості має стати технологія якості для задоволення потреб споживачів у повноцінних збалансованих продуктах. Актуальним є пошук нових джерел білка, та поліпшення якості харчових продуктів та питання інтенсифікації виробничих процесів, удосконалення, розробки і впровадженням нових технологій, які орієнтовані на задоволення попиту населення різних соціальних груп. Впровадження інноваційних проектів позитивно вплине на зменшення витрат олійно-жирових підприємств у ланцюгу: виробництво сировини – транспортування – зберігання – переробка – споживання – утилізація відходів тощо.

Висновки. Таким чином, підсумовуючи вищесказане, варто зазначити, що активізація інноваційної діяльності, зокрема реалізація наведених інноваційних напрямів на підприємствах олійно-жирової галузі, сприятиме підвищенню ефективності виробництва та забезпечить високий рівень конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та міжнародному ринках.

В перспективі подальшого дослідження доцільно провести оцінювання інноваційної активності підприємств олійно-жирової галузі та запропонувати розрахунок економічної доцільності впровадження ряду інноваційних технологій.

Список літератури: 1. *Ілляшенко Н. С.* Механізм управління підприємством на засадах інноваційного маркетингу / *Н. С. Ілляшенко* // Механізм регулювання економіки. – 2009. – №4 Т. 2 (44). – С. 42–47. 2. *Бойко О. С.* Організаційно-економічні умови активізації інноваційної діяльності / *О. С. Бойко* // Економіка. Управління. Інновації. – 2009. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2009_2_4.pdf. 3. *Таршин С. І.* Інноваційно-інвестиційна політика розвитку олійного виробництва / *С. І. Таршин* // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2004. – № 1. С. 23–27. 4. *Драган І. В.* Розвиток інноваційної діяльності підприємств олійно-жирового підкомплексу АПК : Автореф. дис. канд. економ. наук. – Житомир. – 2008, 20 с. 5. *Кузьмінська Н. Л.* Особливості функціонування олійно-жирової галузі України / *Н. Л. Кузьмінська* // Економіка АПК. – 2011. – № 12. – С. 161–165. 6. *Файзов А. В.* Проблеми та перспективи розвитку сировинної бази переробних

підприємств олійно-жирового комплексу / А. В. Файзов // Вісник соціально-економічних досліджень. – № 36. – 2010. – С. 182–186. 7. Саблук П. Т. Агропромисловий комплекс у системі зовнішньоекономічної діяльності України / [П. Т. Саблук, А. А. Фесина, В. І. Власов та ін.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 242 с. 8. Україна в цифрах 2011. Статистичний збірник / [за ред. О. Г. Осауленка]. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – 250 с.

Bibliography (transliterated): 1. Ilyashenko, N. S. (2009), «Mekhanizm upravlinnya pidpryyemstvom na zasadakh innovatsiynoho marketynhu», Mekhanizm rehulyuvannya ekonomiky, No. 4 (44), pp. 42–47. 2. Boyko, O. S. (2009), «Orhanizatsiyno-ekonomichniyomovaktyvizatsiyiinnovatsiynoyidiyal'nosti», Ekonomika. Upravlinnya. Innovatsiyi, No. 2, Rezhyim dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2009_2_4.pdf. 3. Tarshyn, S. I. (2004), «Innovatsiyno-investytsiyna polityka rozvytku oliynoho vyrobnytstva», Derzhava ta rehiony. Seriya: Derzhavne upravlinnya, No. 1, pp. 23–27. 4. Drahan, I. V. (2008), «Rozvytok innovatsiynoyi diyal'nosti pidpryyemstv oliyno-zhyrovoho pidkompleksu APK», Avtoref. dys. kand. ekonom. nauk, Zhytomyr, 20 p. 5. Kuz'mins'ka, N. L. (2011), «Osoblyvosti funktsionuvannya oliyno-zhyrovoyi haluzi Ukrayiny», Ekonomika APK, No. 12, pp. 161–165. 6. Fayizov, A. V. (2010), «Problemy ta perspektyvy rozvytku syrovynnoyi bazy pererobnykh pidpryyemstv oliyezhyrovoho kompleksu», Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen, No. 36, pp. 182–186. 7. Sabluk, P. T., Sabluk, A. A. and Vlasov, V. I. (2005), «Ahropromyslovyi kompleks u systemi zovnishn'oeconomichnoyi diyal'nosti Ukrayiny», Kyiv: NNTs IAE, 242 p. 8. Ukrayina v tsyfrakh 2011. Statystychnyy zbirnyk, za red. O. H. Osaulenka, Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny, 2012, 250 p.

Надійшла (received) 15.10.2014

УДК 332.1

О. І. ТКАЧЕНКО, ст. викладач, Харківський інститут фінансів
Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі;
Ю. С. ФОМЕНКО, викладач, Харківський інститут фінансів
Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

У статті визначено зміст державного регулювання регіонального розвитку. Розглянуто механізм державного регулювання розвитку регіонів. Залежно від того, які саме проблеми і як вирішуються із застосуванням конкретного державного механізму регулювання. Також визначені основні стратегічні напрями регулювання економіки регіонів згідно основних Концепцій регіональної політики України. У висновках наведено заходи щодо удосконалення державного регулювання розвитку регіонів України.

Ключові слова: регіональна політика, соціально-економічний розвиток регіонів, державне регулювання регіонального розвитку, механізми державного регулювання регіонального розвитку.

Вступ. Внутрішнє різноманіття регіонального устрою української держави не може й не повинне бути переборене в історичній перспективі. Раціональна регіональна політика держави дає можливості оптимальної децентралізації держави при збереженні і посиленні її позицій у стратегічному розвитку економіки й суспільства.

Сучасна економіка регіонів України характеризується неоднорідністю соціально-економічного становища окремих частин, а також незбалансованим розвитком. Задоволення потреб громадян відбувається на нижчому рівні ніж встановлено державою, неспроможність вирішення всіх питань у рамках договірних відносин між органами влади, органами місцевого самоврядування та громадським сектором, зниження можливостей середньострокового